

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«СОЦІОЛОГІЯ МЕДИЦИНИ»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Медсестринство
Навчальний план	2024 р.
Освітній ступінь	Магістр
Статус дисципліни	Нормативна
Група	I MC-31
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін
Викладач курсу	Лозинська Світлана Олексіївна , кандидат історичних наук, доцент
Контактна інформація викладача	E. mail: s.lozynska@lma.edu.ua
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі онлайн консультації через Zoom, Meet. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	https://vl.lma.edu.ua/course/view.php?id=303
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90 год Рік підготовки – 1 Семестр – 1 Лекції – 14 год Семінарські заняття – 18 год Самостійна робота – 58 год
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Соціологія медицини» є нормативною дисципліною. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати здобувачам освіти необхідні знання про прогресивний досвід розбудови інклюзивних інститутів систем охорони здоров'я та систем медичної освіти. Пояснюються концептуальні положення сучасних соціологічних парадигм (елітологічної, неоінституційної, неоліберальної, географічної) та індикаторів розвитку медицини в рамках суспільно-політичної та соціально-економічної трансформації, що відображені в індексах міжнародних громадських та фінансових організацій. Розглядається вивчення факторів впливу політико-правових реформ на покращення стану здоров'я у суспільстві.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення дисципліни «Соціологія медицини» є з'ясування впливу політико-економічних моделей на здоров'я людини та аналіз моделей охорони здоров'я з точки зору їх ефективності, соціальної справедливості. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні знати : – основні категорії соціології медицини; – основні парадигми соціології медицини: неоінституційну,

	<p>культурологічну, еліто логічну та географічну;</p> <ul style="list-style-type: none"> – індикатори оцінки соціального прогресу та ефективності системи охорони здоров'я, за такими міжнародними індексами як: соціального розвитку якості життя, глобальної конкуренто-спроможності; – моделі охорони здоров'я, з точки зору ефективності та соціальної справедливості у наданні медичних послуг; – моделі медичної освіти та їх вплив на професійну якість медичних працівників. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати стратегії та концепції реформування системи охорони здоров'я; – здійснювати порівняльний аналіз впливу різних політико-економічних моделей на здоров'я людини; – користуватися національними і міжнародними сайтами для пошуку інформації в контексті оцінювання індикаторів добробуту та здоров'я людини; – складати таблиці, графіки, діаграми в процесі порівняльного аналізу індикаторів соціального та медичного розвитку країни.
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН 1. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері медсестринства з метою розвитку нових знань та процедур.</p> <p>ПРН 2. Здійснювати критичне осмислення проблем у сфері медсестринства на межі галузей знань.</p> <p>ПРН 3. Володіти спеціалізованими вміннями/навичками розв'язання проблем, з урахуванням стандартів професійної діяльності та аспектів соціальної та етичної відповідальності</p> <p>ПРН 18. Застосовувати сучасні емпіричні та статистичні методи, методи моделювання, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для досліджень і розробок у сфері видавництва та поліграфії.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології Під час занять здобувачі вищої освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.</p> <p>Відвідування занять Студенти повинні відвідувати усі лекції, семінарські заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.</p> <p>Політика дедлайну Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.</p> <p>Порядок відпрацювання пропущених занять Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час</p>

для викладача.

Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

СТРУКТУРА КУРСУ

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет соціології медицини. Медицина як соціальне явище	2
2	Медичні аспекти сучасних соціологічних парадигм. Індикатори впливу політико-економічних моделей на систему охорони здоров'я та здоровий спосіб життя особистості	2
3	Сучасні системи охорони здоров'я у світі	2
4	Система медичної освіти у світі. Медична освіта в США	2
5	Система охорони здоров'я в країнах Центральної Європи	2
6	Система охорони здоров'я України на сучасному етапі	2
7	Соціологічні проблеми розвитку медичної освіти в Україні	2
	Разом:	14

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Медицина як соціальне явище. Предмет соціології медицини	2
2	Медичні аспекти сучасних соціологічних парадигм	2
3	Індикатори впливу політико-економічних моделей на системи охорони здоров'я і здорового способу життя особистості	2
4	Сучасні системи охорони здоров'я	2
5	Медична освіта у світі. Медична освіта у США	2
6	Система охорони здоров'я в країнах Центральної Європи	2
7	Система охорони здоров'я України на сучасному етапі	2
8	Соціологічні проблеми розвитку медичної освіти в Україні	2
9	<i>Модульний контроль 1.</i> Основні проблеми медичної сфери та моделі охорони здоров'я	2
	Разом:	18

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Теми	Кількість годин
1	Предмет соціології медицини <i>Завдання 1.</i> Розв'язати тести відкритого типу з 1 теми. <i>Завдання 2.</i> Написати есе на тему: «Для чого медичному працівнику вивчення соціології».	6
2	Медицина як соціальне явище <i>Завдання 1.</i> Розв'язати тести відкритого типу з 2 теми. <i>Завдання 2.</i> Написати есе на тему: «Зародження медицини у Стародавньому світі».	6
3	Медичні аспекти сучасних соціологічних парадигм <i>Завдання 1.</i> Розв'язати тести відкритого типу з 3 теми. <i>Завдання 2.</i> Порівняти соціальні системи Польщі та України: за неінституційною,	6

	культурологічною, географічною та елітологічною парадигмами.	
4	Індикатори впливу політико-економічних моделей на систему охорони здоров'я та здоровий спосіб життя особистості <i>Завдання 1.</i> Порівняти модель охорони здоров'я України із аналогічною моделлю однієї із країн ЄС за індексом економічної свободи. <i>Завдання 2.</i> Розв'язати тести закритого типу 1,2,3,4 тем.	6
5	Сучасні системи охорони здоров'я у світі <i>Завдання 1.</i> Розв'язати тести відкритого типу з теми 5. <i>Завдання 2.</i> Написати есе на тему: «В якій моделі охорони здоров'я я хотів б працювати».	6
6	Система медичної освіти у світі <i>Завдання 1.</i> Розв'язати тести відкритого типу з теми 6. <i>Завдання 2.</i> Написати есе на тему: «Чому я обрав медичну освіту у США».	6
7	Медична освіта в США <i>Завдання 1.</i> Розв'язати тести відкритого типу з теми 7. <i>Завдання 2.</i> Скласти порівняльну таблицю інституційних параметрів моделі охорони здоров'я США та України.	6
8	Система охорони здоров'я в країнах Центральної Європи <i>Завдання 1.</i> Розв'язати тести закритого типу з тем 5, 6, 7.	4
9	Система охорони здоров'я України на сучасному етапі <i>Завдання 1.</i> Розв'язати тести закритого типу з теми 9. <i>Завдання 2.</i> Написати есе на тему: «Чому я підтримую медичну реформу в Україні».	4
10	Соціологічні проблеми розвитку медичної освіти в Україні <i>Завдання 1.</i> Розв'язати тести відкритого типу з тем 9, 10. <i>Завдання 2.</i> Написати есе на тему: «Які інституційні фактори мотивуватимуть українських студентів до якісної медичної освіти».	4
11	Підготовка до модульного контролю 1	4
	Разом:	58

Література для вивчення дисципліни

Основна (базова):

1. Соціологія медицини та організація охорони здоров'я / За ред. проф. Ю.В.Вороненка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2002.
2. Соціологія медицини та організація охорони здоров'я: Практикум / За ред. чл. - кор. АМН України, проф. Ю.В. Вороненка та проф. В.В. Рудень. – Львів: Новий світ, 2004.
3. Соціологія медицини та організація охорони здоров'я / За ред. проф. О.М. Голяченка. – К.: Медицина, 2011.

Допоміжна:

1. Гайдаш С.Д. Фінансування системи здоров'я в Польщі: досвід для України. – К.: 2015. – Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/apdu/2015-1/doc/6/03.pdf>
2. Досвід країн Європи у фінансуванні галузі охорони здоров'я: уроки для України. – К.: 2002. – Електронний ресурс. – [Режим доступу]: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/virtual_library/14_review_book_uk.pdf
3. Ініціативи Президента України П. Порошенка. – Електронний ресурс. – [Режим доступу]: http://nbuviap.gov.ua/images%5Ciniciativu_prezudenta%5CV17.pdf
4. Кульгінський Є. Теоретико-методологічні основи здоров'я у всіх державних політиках як базовий принцип забезпечення розвитку суспільного здоров'я. – Електронний ресурс. – [Режим доступу]: http://www.lvivacademy.com/vidavnistvo_1/edu_44/fail/ch_1/7.pdf
5. Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я України на період 2015 – 2020 рр. – К.: 2015. – Електронний ресурс. – [Режим

	<p>доступу]: http://healthsag.org.ua/wpcontent/uploads/2014/11/Strategiya_UKR.pdf</p> <p>6. Соціологія медицини та організація охорони здоров'я / За ред. проф. В.Ф. Москаленка та проф. Ю.В. Вороненка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2001.</p>																																																								
Поточний та підсумковий контроль	<p>Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському занятті у вигляді фронтального опитування студентів, розв'язання тестових завдань, написання есе, з обов'язковим виставленням оцінки.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у вигляді написання модульного контролю, який включає в себе тестові та описові завдання до всього курсу.</p>																																																								
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Лекції, семінарські заняття, самостійна робота студента, консультації.</p> <p>У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище MOODLE. Лекції та семінарські заняття будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet чи аналогічних. Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber.</p>																																																								
Необхідне обладнання	<p>У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до віртуального навчального середовища MOODL.</p> <p>У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.</p>																																																								
Критерії оцінювання	<p style="text-align: center;">Схема нарахування та розподіл балів</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="6" style="text-align: center;">Поточне оцінювання, МК та самостійна робота</th> <th rowspan="3" style="text-align: center;">СМО</th> <th rowspan="3" style="text-align: center;">ПМО</th> <th rowspan="3" style="text-align: center;">ECT S</th> <th rowspan="3" style="text-align: center;">За національ ною шкалою</th> </tr> <tr> <th colspan="6" style="text-align: center;">Модуль 1</th> </tr> <tr> <th style="text-align: center;">T1</th> <th style="text-align: center;">T2</th> <th style="text-align: center;">...Tn</th> <th style="text-align: center;">САП</th> <th style="text-align: center;">МК 1</th> <th style="text-align: center;">МО</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">73</td> <td style="text-align: center;">75</td> <td style="text-align: center;">74</td> <td style="text-align: center;">74</td> <td style="text-align: center;">74</td> <td style="text-align: center;">C</td> <td style="text-align: center;">добре</td> </tr> </tbody> </table> <p>T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1; САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу; МК - модульний контроль; МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК; СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО; ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною шкалою, національною шкалою та ECTS.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ЄКТС</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">За 100- бальною шкалою</th> <th style="text-align: center;">За національною шкалою</th> <th style="text-align: center;">За шкалою ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">90-100</td> <td style="text-align: center;">відмінно</td> <td style="text-align: center;">A</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">0-89</td> <td style="text-align: center;">добре</td> <td style="text-align: center;">B</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">70-79</td> <td style="text-align: center;">добре</td> <td style="text-align: center;">C</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">60-69</td> <td style="text-align: center;">задовільно</td> <td style="text-align: center;">D</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">51-59</td> <td style="text-align: center;">задовільно</td> <td style="text-align: center;">E</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">35-50</td> <td style="text-align: center;">незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td style="text-align: center;">FX</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">0-34</td> <td style="text-align: center;">незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр</td> <td style="text-align: center;">F</td> </tr> </tbody> </table>	Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECT S	За національ ною шкалою	Модуль 1						T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО	4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре	За 100- бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS	90-100	відмінно	A	0-89	добре	B	70-79	добре	C	60-69	задовільно	D	51-59	задовільно	E	35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX	0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F
Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО					ECT S	За національ ною шкалою																																												
Модуль 1																																																									
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО																																																				
4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре																																																
За 100- бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS																																																							
90-100	відмінно	A																																																							
0-89	добре	B																																																							
70-79	добре	C																																																							
60-69	задовільно	D																																																							
51-59	задовільно	E																																																							
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX																																																							
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F																																																							
Питання до підсумкового контролю	<ol style="list-style-type: none"> Що вивчає соціологія медицини? Основні категорії соціології медицини. Взаємозв'язок медицини із філософією медицини. Функції соціології медицини. Сутність світоглядно-ціннісної функції соціології медицини. Яка відмінність між поняттями «парадигма» і «концепція» в соціології медицини? 																																																								

7. Охарактеризувати дефініцію поняття «медицина».
8. Відмінність між доказовою медициною і медициною типу плацебо.
9. Процес рандомізації як емпіричної основи доказової медицини.
10. Дати характеристику діяльності Кокранівського товариства.
11. Які елементи включає медична сфера.
12. Назвати неформальні інститути в медичній сфері.
13. Що розуміють під поняттям «загальний адаптаційний синдром», за Г.Сельє?
14. Яка відмінність між фізичним, психічним і соціальним здоров'ям?
15. Які чинники впливають на здоров'я людини?
16. Етіологічна парадигма для розуміння інституційних змін у системі охорони здоров'я.
17. Розкрити суть цінностей виживання і самовираження за Р. Інглегартом.
18. Значення вивчення цінностей для успішного проведення медичної реформи в Україні.
19. Охарактеризувати неоліберальну парадигму з точки зору розуміння трансформаційної системи охорони здоров'я України.
20. Назвати сучасні соціологічні парадигми і їх вчених-соціологів.
21. Методологічне значення культурологічної парадигми для розуміння інституційного розвитку медицини.
22. Яке значення мають міжнародні індекси для визначення якості надання медичних послуг?
23. Які критерії застосовує агентство Bloomberg для визначення якості охорони здоров'я?
24. Яким чином можна використати Індекс інклюзивного розвитку для корекції медичної реформи в Україні?
25. Наведіть приклади ефективності систем охорони здоров'я країн, де спостерігається високий ступінь економічної свободи.
26. Розкрийте взаємозв'язок між економічними й політичними чинниками та розвитком охорони здоров'я за Індексом процвітання.
27. Розкрийте зв'язок між Індексом щастя та Індексом глобального здоров'я за Блумбергом.
28. Дайте визначення поняттю «система охорони здоров'я».
29. Назвати інститути управління як складові системи охорони здоров'я.
30. Охарактеризувати різні моделі фінансування охорони здоров'я.
31. У чому полягає відмінність між соціально-страховою та соціально-ринковою системами охорони здоров'я?
32. Охарактеризуйте квазісоціальну систему охорони здоров'я.
33. Як класифікується система охорони здоров'я, яка функціонувала в Україні в дореформений період?
34. На якій моделі фінансування ґрунтується соціально-бюджетна система охорони здоров'я?
35. Назвати світові рейтинги якості вищої освіти. Критерії якості вищої освіти відповідно до Шанхайського академічного рейтингу.
36. Що розуміється під поняттям «університетська автономія»? Які є види?
37. Які етапи включає медична освіта у світі?
38. Які є кваліфікаційні ступені та ступені спеціалізації медичних сестер у світі?
39. Роль цінностей самовираження для професійного розвитку медсестер.
40. Що розуміють під поняттям «резидентура» і які документи треба подати?
41. Які є рівні вищої освіти у США?
42. Які переваги має медична освіта США порівняно з медичною освітою України?
43. Яку мотивацію мають студенти-медики у США?
44. Назвіть етапи до дипломної освіти у США.
45. Назвіть етапи післядипломної освіти у США.

46. Які чинники спричинили проведення успішної медичної реформи в країнах Центральної Європи на початку 90-х років ХХ ст.?
47. Статус медичної сестри у США та державах Британської співдружності (Англія, Канада, Австралія, Нова Зеландія, Індія).
48. Конкурентна мотивація у медсестринстві США.
49. Які соціальні категорії отримують страховий поліс за бюджетні кошти?
50. В якій пропорції сплачують страхові внески працедавці та наймані працівники в країнах Центральної Європи?
51. Яким чином формується оплата праці сімейних лікарів у країнах Центральної Європи?
52. Назвіть країни Центральної Європи, що мають найвищу частку коштів від обов'язкового медичного страхування в структурі витрат на охорону здоров'я.
53. Які чинники зумовили необхідність проведення медичної реформи в Україні?
54. Назвіть ознаки дореформеної системи охорони здоров'я, що виявилися найбільш невідповідними до суспільних потреб.
55. Наведіть приклади стимулювання конкурентної мотивації медичних працівників в умовах проведення медичної реформи.
56. Чи забезпечує доказова медицина науковість медичної теорії і практики?
57. Назвіть державні органи управління системою охорони здоров'я.
58. Що розуміється під поняттям «пріоритетні медичні послуги»?
59. Охарактеризуйте медичну реформу в Україні з точки зору інституалізації принципу свободи.
60. Охарактеризуйте медичну реформу в Україні з точки зору інституалізації принципу соціальної справедливості.
61. Який порядок оплати праці сімейного лікаря в Україні?
62. Чим поступається медична освіта в Україні медичній освіті у розвинених країнах світу?
63. Які критерії використовують в рейтингу «Топ – 200 Україна» для оцінки якості освіти?
64. Які елементи включає Єдиний державний кваліфікаційний іспит?
65. Історичне значення міжнародного іспиту з основ медицини (IFOM).
66. Які ліцензійні іспити складають медичні сестри?
67. Які недоліки національних рейтингів якості освіти порівняно зі світовими?
68. Які інституційні зміни необхідні для покращення якості медичної освіти в Україні?
69. Який зміст та основні напрямки реформи системи охорони здоров'я в Україні?
70. Проблеми та перспективи медичної реформи в Україні.

Опитування

Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу